

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Primus Siue Vis Et Virtus Exemplorum, Hoc est, Solatia Et Documenta
- Hæc Moribus, Illa Temporibus Nostris Adhibita

Stengel, Georg

Ingolstadii, Anno M.DC.L.

Caput V. Secunda exemplorum vtilitas, quòd nos ad imitandum prouocent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48162](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48162)

CAPVT V.

Secunda Exemplorum utilitas, quòd nos ad imitandum prouocent.

I.

Rima vis exemplorum est, vt ostendant, quid nobis in via virtutis ac perfectionis desit, quidque obtinere possimus, cum videamus jam alterum obtinuisse. Ex hac, velut radice, nascitur secunda utilitas, vt scilicet ad id, quo nos carere, in exemplo videmus, obtinendum accendamus. Est enim magna vis trahendi ad imitandum, in exemplis; & quidem in vtramque partem. Quemadmodum enim Iacob pastoritiae artis peritissimus, cuiuscumque coloris oues voluit, e colore ante oculos posito, effecit; ita homines aspectu variantur: quod vident, agunt, omnia plerumque in exemplum rapientes. Tollens enim Iacob virgas populeas virides, & amygdalinas, & ex platanis, ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus, in his, quae spoliata fuerant, candor apparuit: illa vero, quae integra fuerant, viridia permanserunt, atque in hunc modum color effectus est varius. Posuitq; eas in canalibus, ubi effundebatur aqua: vt cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in aspectu earum conciperent. Bicolores ergo virgas cum intuerentur, maculosa, & varia, & diuerso colore respersa pepererunt.

Gen. 30. 37.

II.

S. Greg. l. 23.
mor. cap. 1.

Quem locum D. Gregorius ita interpretatur, vt dicat: Virgas virides amygdalinas, & ex platanis ante gregum oculos ponere, esse Scripturae sacrae seriem, & antiquorum Patrum vitas atque sententias in exemplum populis praebere: quae nimirum, quia iuxta rationis examen rectae sunt, virgae nominantur. Quibus ex parte diuinus opilio corticem subtrahit, vt in his, quae expoliantur, intus candor appareat; & ex parte corticem seruat, vt sicut fuerant exterius, in viriditate permaneant: variusque virgarum color efficitur, dum cortex ex parte subtrahitur, ex parte retinetur. Ante considerationis nostri oculos praecedentium Patrum sententiae, quasi virgae variae ponuntur, in quibus dum plerumque intellectum litterae sequimur, quasi corticem referuamus; dumque ab ipsis cortex litterae subducitur, allegoriae

riae

riæ candor interior demonstratur: & dum cortex relinquitur, exterioris intelligentiæ virentia exempla monstrantur.

Hæc est doctrina S. Gregorij, cui addere & illud licet, varias generatas esse oves, pro varietate virgarum, quas aspexerunt, ut intelligeremus, homines quoque varios futuros, pro varietate exemplorum, quæ intuentur, dum concipiunt vitæ morumq; consilia atque cogitationes. Penes nos igitur cum sit, boni vel mali moris exempla intueri, monet Apostolus: *Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei, quorum intuentes exitum conuersationis, imitamini fidem.* Et S. Iacobus: *Exemplum accipite, fratres, exitus mali, laboris & patientia, Prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini.* Neque enim nos legem Dei loquendo tantum Prophetæ, sed etiam viuendo docuerunt. Nam sicut Philo scribit, leges scriptas, esse commentarios vitæ Sancto-
ram; ita D. Augustinus tradit rursus, vitam Sanctorum esse interpretationem Scripturarum: Et D. Gregorius: *In sanctorum vita cognoscimus, inquit, quid in Scripturis legere debeamus.*

Sic diuinis præceptis exempla, & exemplis præcepta docentur, ut per vtramq; viam ducamur ad virtutem. Et quidem expeditior efficaciorq; est via per exempla, quam per præcepta: cum iucundius sit nobis, hominum videre facta, quam audire documenta. Multi possunt docere, quod non possunt, aut nolunt ipsi facere; pronumque est mortalibus suspicari, alterum qui iubet, onera humeris suis imponere, quæ ipse ne digito quidem attingat. At verò qui facit, quod docet, bis docet, simulque ostendit, fieri posse, quod docet faciendo. Hinc *cæpit Iesus quoq; facere & docere.* Magna itaque vis est in docendo, maior in faciendo: sicut & pulchrius est dicenda facere, quam dicere facienda. Hinc maximi quiq; potius opere, quam verbis, dicere pulchra ac docere volunt: vident enim sic efficacius dici. Quod gentiles quoque viderunt. Ita enim Ascanium filium Troianus heros excitat, apud sapientissimum poetam:

Te pater Aneas, & auunculus excitet Hector.

Communis Theologorum sententia est, à supremo Angelo peccante cæteros fuisse seductos, velut à dracone tertiam partem stellarum trahente: qui tamquam dux & antesignanus cæterorum nomina.

III.

Heb. 13. 7.

Iac. 5. 7.

Phil lib. de
Abrah. S. Au-
gustin. lib. de
mendac. c. 15.
S Greg. hom.
10. in Ezech.

IV.

Matth. 23. 4.

Act. 1. 1.

Virgil. 12.
Æneid.

V.

In 2. dist. 6. &
S. Thom. 1. p.

q. 63. art. 8.
cuiusque com-
mentatores.
Apoec. 12.
Matth. 25.

nominatur ibidem cum dicitur, *Draco pugnabat, & Angeli eius*: Itemque, *Ite in ignem eternum, qui paratus est diabolo & angelis eius*. Qua de causa Ila. 14. ei dicitur: *Tu terram tuam perdidisti, tu populum tuum occidisti*, nempe Angelos alios, qui, ut eodem loco exponit D. Hieronymus, illi tamquam naturam inferiores aliquo modo subditi erant.

VI.

Quaestio est, qua ratione hic supremus angelus ceteros seduxerit? Potuit id facere suadendo, exhortando, aut alio peculiari conatu. Magna pars Theologorum iudicat, seductionem illam solo malo exemplo fuisse factam, ita ut Lucifer ceteris tantum patefecerit suum prauum affectum, quem imitarentur. Quod ipsum velle videtur S. Thomas docens, Angelum primum hortatum fuisse alios hoc ipso quod affectionem suam intelligibili locutione eis expressit, & in eam illi eodem instanti consenserunt. Ita credibile est etiam D. Michaeli bonis suasorem fuisse, ut in bono perseverarent, dum nempe illis suum bonum affectum, velut exemplar aliquod, manifestavit. Suntque, qui existiment, non aliter gestum fuisse illud inter bonos & malos bellum, de quo dicitur: *Michaël & Angeli eius praeliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & angeli eius*. Tantum in ipsos angelos seu bonum, seu malum, valuit exemplum; quid in homines non valebit, exempli longè capaciores?

CAPVT VI.

Statuas atque imagines olim positas non solum magnis viris in honorem, sed etiam posteris in exemplum.

I.

On eorum tantum, qui vitam inter nos degunt, exempla profunt, sed saepe etiam mortuorum. Eam ob causam statuae à dijs ad homines, aut potius ab his ad illos transferunt. Non enim verusta aetas, & prisca illi sapientes tam memoriae perpetuandae, quam virtutis imitandae causam excellentibus viris statuas posuerunt. Quod ex Sallustio discimus, ita testificante: *Nam saepe audiui Q. Maximum. P. Scipionem, praeterea civitatis nostrae praclaros viros, solitos ita dicere, cum maiorum imagines intuerentur, vehementissimè sibi animum ad virtutem accendi, scilicet, non ceram illam, neque figuram tantam vim in se habere, sed memoria*

Sallust. init.
Iugurthini
belli.